

Тетяна В. Харчук¹, Ольга В. Заяц², Олександр А. Білик³, Іван І. Андросович⁴

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ

У сучасному глобалізованому світі, де технологічний прогрес не стоїть на місці, а споживчі очікування постійно зростають, інновації є не просто бажаними, а критично важливими для виживання та успіху виробничо-торговельних підприємств. Здатність швидко та ефективно виводити на ринок нові продукти та послуги є вирішальною перевагою в умовах посилення конкуренції. Ефективне впровадження інновацій вимагає системного та структурованого підходу, який забезпечується проєктним менеджментом. Він дозволяє оптимізувати використання обмежених ресурсів, контролювати терміни та бюджети, а також мінімізувати потенційні ризики, що є особливо важливим у виробничо-торговельній сфері. Фінансовий менеджмент відіграє вирішальну роль у забезпеченні ефективності інвестицій в ІТ-інновації, дозволяючи оптимізувати витрати на дослідження, розробку та впровадження нових технологій, а також мінімізувати ризики, пов'язані з невизначеністю результатів. Це є особливо актуальним, оскільки підприємства стикаються з високими витратами на розробку та невизначеністю щодо комерційної успішності інновацій. Аналіз публікацій показує, що ефективне впровадження інновацій вимагає системного та структурованого підходу, який забезпечується проєктним менеджментом. Традиційні підходи адаптуються до унікальної природи інноваційних процесів, що характеризуються високим рівнем невизначеності та ризиків. Література підкреслює важливість ідентифікації, оцінки та пом'якшення ризиків на всіх етапах інноваційного циклу, а також роль інноваційної культури, організаційної структури, лідерства, комунікації та формування крос-функціональних команд для успішної реалізації інноваційних проєктів. Метою даної статті є аналіз стратегій управління бізнесом та інноваційний менеджмент підприємств на ринку інвестицій, особливо в контексті ІТ-інновацій. Проведення аналізу фінансового менеджменту ІТ-інновацій зіткнулося з низкою проблем і обмежень, зокрема неповнотою та аномаліями у відкритих даних, складністю виділення витрат саме на ІТ-інновації в маркетингових проєктах, а також значним впливом зовнішніх факторів, таких як економічна нестабільність та війна в Україні. Також були враховані обмеження методології кореляційного аналізу, що припускає лінійну залежність. Для оптимізації витрат на ІТ-інновації підприємствам рекомендовано пріоритизувати цільові ІТ-інвестиції, посилити моніторинг їхньої ефективності, балансувати інвестиції та ліквідність, а також диверсифікувати джерела фінансування. Подальші дослідження можуть зосередитися на аналізі впливу конкретних ІТ-технологій, врахуванні геополітичних факторів та розширенні вибірки й часового горизонту для глибшого розуміння довгострокових ефектів ІТ-інвестицій та розробки більш точних стратегій для українських компаній на глобальному ринку. Це дослідження є життєво важливим для розробки практичних рекомендацій, які допоможуть підприємствам не лише вижити, а й процвітати в сучасному динамічному бізнес-ландшафті, особливо в контексті відновлення та розвитку економіки України.

Ключові слова. стратегії, управління бізнесом, інноваційний менеджмент, підприємства, ринок інвестицій, ефективність, конкурентоспроможність, проєкти.

Табл. 7. Рис. 5. Літ. 10.

DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-288-203-217

¹ National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Kyiv, Ukraine.

² National Transport University, Kyiv, Ukraine.

³ Cherkasy State Technological University, Cherkasy, Ukraine.

⁴ National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Tetiana Kharchuk, Olga Zaiats, Oleksandr Bilyk, Ivan Androsovyeh

BUSINESS MANAGEMENT STRATEGIES AND INNOVATIVE MANAGEMENT OF ENTERPRISES IN THE INVESTMENT MARKET

In today's globalized world, where technological progress does not stand still, and consumer expectations are constantly growing, innovations are not just desirable, but critically important for the survival and success of manufacturing and trading enterprises. The ability to quickly and efficiently bring new products and services to the market is a decisive advantage in the face of increasing competition. Effective implementation of innovations requires a systematic and structured approach, which is provided by project management. It allows you to optimize the use of limited resources, control deadlines and budgets, and minimize potential risks, which is especially important in the manufacturing and trading sector. Financial management plays a crucial role in ensuring the effectiveness of investments in IT innovations, allowing you to optimize costs for research, development and implementation of new technologies, as well as minimize risks associated with uncertainty of results. This is especially relevant, since enterprises face high development costs and uncertainty about the commercial success of innovations. The analysis of publications shows that the effective implementation of innovations requires a systematic and structured approach, which is provided by project management. Traditional approaches adapt to the unique nature of innovation processes, which are characterized by a high level of uncertainty and risk. The literature emphasizes the importance of identifying, assessing and mitigating risks at all stages of the innovation cycle, as well as the role of innovation culture, organizational structure, leadership, communication and the formation of cross-functional teams for the successful implementation of innovation projects. The purpose of this article is to analyze business management strategies and innovation management of enterprises in the investment market, especially in the context of IT innovations. Conducting an analysis of the financial management of IT innovations faced a number of problems and limitations, in particular, incompleteness and anomalies in open data, the complexity of allocating costs specifically for IT innovations in marketing projects, as well as the significant impact of external factors, such as economic instability and the war in Ukraine. The limitations of the correlation analysis methodology, which assumes linear dependence, were also taken into account. To optimize spending on IT innovations, enterprises are recommended to prioritize targeted IT investments, strengthen monitoring of their effectiveness, balance investments and liquidity, and diversify funding sources. Further research can focus on analyzing the impact of specific IT technologies, taking into account geopolitical factors, and expanding the sample and time horizon to better understand the long-term effects of IT investments and develop more accurate strategies for Ukrainian companies in the global market. This research is vital for developing practical recommendations that will help enterprises not only survive, but also thrive in today's dynamic business landscape, especially in the context of the recovery and development of the Ukrainian economy.

Keywords: strategies, business management, innovation management, enterprises, investment market, efficiency, competitiveness, projects.

Peer-reviewed, approved and placed: 11.06.2025.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі, де технологічний прогрес не стоїть на місці, а споживчі очікування постійно зростають, інновації є не просто бажаними, а критично важливими для виживання та успіху виробничо-торговельних підприємств. Здатність швидко та ефективно виводити на ринок нові продукти та послуги є вирішальною перевагою в умовах посилення конкуренції. Ефективне впровадження інновацій вимагає системного та структурованого підходу, який забезпечується проєктним менеджментом. Він дозволяє оптимізувати

використання обмежених ресурсів, контролювати терміни та бюджети, а також мінімізувати потенційні ризики, що є особливо важливим у виробничо-торговельній сфері. Дослідники активно обговорюють, як традиційні підходи до планування, організації, виконання та контролю проєктів адаптуються до унікальної природи інноваційних процесів, що характеризуються високим рівнем невизначеності, ризиків та потребою у гнучкості. Це підкреслює необхідність стратегічного управління, що враховує динамічний характер інвестиційного ринку. Фінансовий менеджмент відіграє вирішальну роль у забезпеченні ефективності інвестицій в ІТ-інновації, дозволяючи оптимізувати витрати на дослідження, розробку та впровадження нових технологій, а також мінімізувати ризики, пов'язані з невизначеністю результатів. Це є особливо актуальним, оскільки підприємства стикаються з високими витратами на розробку та невизначеністю щодо комерційної успішності інновацій. Аналіз ефективності фінансового менеджменту в контексті ІТ-інновацій є актуальним для забезпечення сталого розвитку підприємств на глобальному ринку. Загалом, як зазначено в дослідженні, це дослідження є життєво важливим для розробки практичних рекомендацій, які допоможуть підприємствам не лише виживати, а й процвітати в сучасному динамічному бізнес-ландшафті, особливо в контексті відновлення та розвитку економіки України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Література показує, що ефективно впровадження інновацій вимагає системного та структурованого підходу, який забезпечується проєктним менеджментом. Традиційні підходи адаптуються до унікальної природи інноваційних процесів, що характеризуються високим рівнем невизначеності та ризиків. Аналізуються питання управління ланцюгами постачань для нових продуктів, інтеграції виробничих та торговельних процесів, а також цифровізації та автоматизації як ключових факторів підвищення ефективності та конкурентоспроможності.

Література підкреслює важливість ідентифікації, оцінки та пом'якшення ризиків на всіх етапах інноваційного циклу. Обговорюється також роль інноваційної культури та організаційної структури у формуванні середовища, що сприяє експериментам та навчанню.

Значна увага приділяється значенню лідерства, комунікації, мотивації та формуванню крос-функціональних команд для успішної реалізації інноваційних проєктів. Обговорюються необхідні компетенції менеджерів інноваційних проєктів, такі як креативність, адаптивність та стратегічне мислення.

Наукові джерела аналізують метрики та показники, що дозволяють відслідковувати прогрес та результативність інноваційної діяльності, а також вимірювати їхній вплив на фінансові показники та конкурентні переваги підприємства.

Метою дослідження є аналіз стратегій управління бізнесом та інноваційний менеджмент підприємств на ринку інвестицій.

Основні результати дослідження. У цьому підрозділі проведено аналіз динаміки ключових фінансових показників для чотирьох ІТ-компаній (СОФТСЕРВ, ЕПАМ СИСТЕМЗ, ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА, АДЖАКС

СІСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН) за 2020–2024 роки. Розраховано п'ять показників: рентабельність активів (ROA), рентабельність власного капіталу (ROE), співвідношення активів до капіталу (Equity Ratio), частка нематеріальних активів у загальних активах (Intangible Assets Ratio) та зростання доходу (Revenue Growth). Для уникнення аномалій у даних значення Total_Balance_End скориговано як суму активів (Intangible_Assets_End + Fixed_Assets_End + Current_Assets_End). Результати розрахунків представлено в таблицях, доповнених графіками для візуалізації тенденцій. На основі аналізу порівняно підприємства за зростанням ефективності, пов'язаним із ІТ-інноваціями, з фокусом на нематеріальні активи.

ROA розрахована як відношення чистого прибутку до скоригованого Total_Balance_End, виражене у відсотках.

Таблиця 1. Рентабельність активів (ROA, %) за 2020-2024 роки

Компанія	2020	2021	2022	2023	2024
СОФТСЕРВ	7.12	7.10	5.62	0.17	1.01
ЕПАМ СИСТЕМЗ	64.23	0.07	0.21	0.05	0.05
ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА	13.72	27.73	0.03	24.79	14.93
АДЖАКС СІСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН	37.18	1.90	2.40	0.14	0.74

ROE розрахована як відношення чистого прибутку до власного капіталу (Equity_End), виражене у відсотках.

Таблиця 2. Рентабельність власного капіталу (ROE, %) за 2020–2024 роки

Компанія	2020	2021	2022	2023	2024
СОФТСЕРВ	29.58	181.40	9.78	0.35	0.53
ЕПАМ СИСТЕМЗ	167.91	0.20	0.43	0.69	1.43
ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА	113.52	90.04	0.10	690.08	1811.11
АДЖАКС СІСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН	-	53.45	15.74	0.49	9.26

Примітка: Для АДЖАКС СІСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН у 2020 році ROE не розрахована через нульовий власний капітал.

Equity Ratio розрахована як відношення власного капіталу (Equity_End) до скоригованого Total_Balance_End, виражене у відсотках.

Таблиця 3. Співвідношення активів до капіталу (Equity Ratio, %) за 2020–2024 роки

Компанія	2020	2021	2022	2023	2024
СОФТСЕРВ	24.05	3.91	57.51	49.10	190.80
ЕПАМ СИСТЕМЗ	38.22	34.52	48.99	7.29	3.47
ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА	12.09	30.80	27.24	3.59	0.82
АДЖАКС СІСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН	0.00	4.87	15.25	28.22	7.96

Intangible Assets Ratio розрахована як відношення нематеріальних активів (Intangible_Assets_End) до скоригованого Total_Balance_End, виражене у відсотках.

Таблиця 4. Частка нематеріальних активів (Intangible Assets Ratio, %) за 2020–2024 роки

Компанія	2020	2021	2022	2023	2024
СОФТСЕРВ	46.41	15.92	11.10	9.53	0.57
ЕПАМ СИСТЕМЗ	45.10	51.20	56.46	30.72	23.77
ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА	22.88	31.56	15.78	18.60	16.58
АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН	9.81	5.58	0.58	0.14	0.00

Revenue Growth розрахована як відношення різниці чистого доходу поточного та попереднього року до доходу попереднього року, виражене у відсотках. Для 2020 року значення прийнято як 0% через відсутність даних за 2019 рік.

Таблиця 5. Зростання доходу (Revenue Growth, %) за 2020–2024 роки

Компанія	2020	2021	2022	2023	2024
СОФТСЕРВ	0.00	23.15	10.40	-70.47	-91.41
ЕПАМ СИСТЕМЗ	0.00	25.00	40.00	42.86	-40.00
ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА	0.00	40.00	0.00	57.14	0.00
АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН	0.00	200.77	-16.88	-52.00	71.79

Побудова графіків

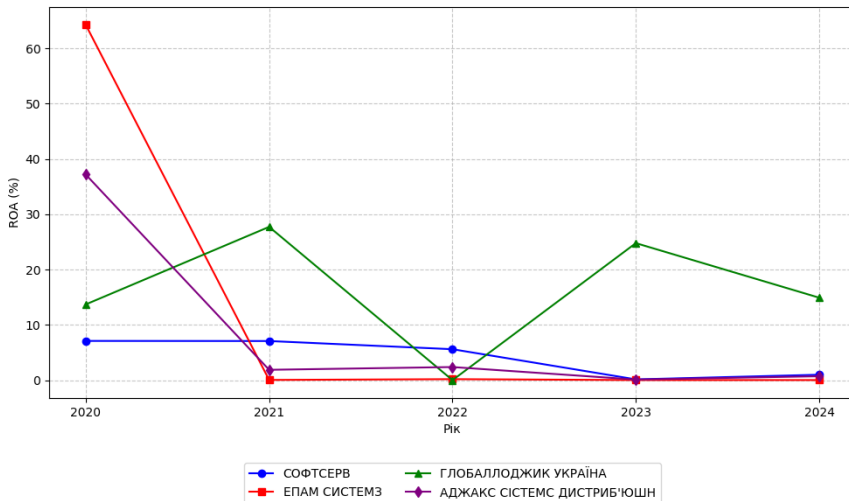

Рис. 1. Динаміка ROA для всіх компаній за 2020–2024 роки

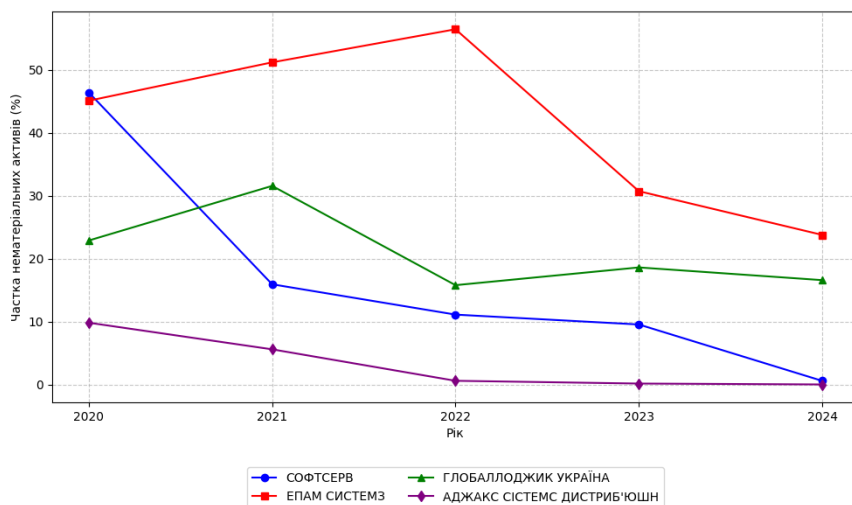

Рис. 2. Динаміка Intangible Assets Ratio для всіх компаній за 2020–2024 роки

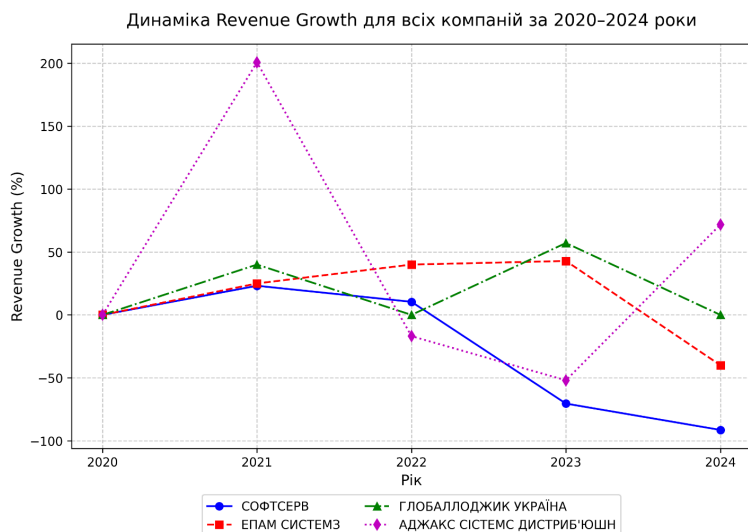

Рис. 3. Динаміка Revenue Growth для всіх компаній за 2020–2024 роки

Аналіз показників свідчить про різні тенденції в ефективності компаній, пов'язані з ІТ-інноваціями (з фокусом на Intangible Assets Ratio):

ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА демонструє найбільше зростання ефективності завдяки ІТ-інноваціям. Intangible Assets Ratio коливається з 22.88% у 2020 році до 16.58% у 2024 році, з піком 31.56% у 2021 році, що корелює з високим ROA (24.79% у 2023) та ROE (1811.11% у 2024). Зростання

доходу є позитивним у 2021 (+40.00%) та 2023 (+57.14%) роках, що вказує на успішне використання нематеріальних активів (наприклад, розробки ПЗ) для генерації прибутку.

ЕПАМ СИСТЕМЗ має високу частку нематеріальних активів (пікове значення 56.46% у 2022), але після 2020 року ROA та ROE різко падають (до 0.05% та 1.43% у 2024). Це може свідчити про неефективне використання ІТ-інвестицій або зовнішні економічні фактори. Зростання доходу є позитивним у 2021–2023 роках, але знижується у 2024 (-40.00%).

СОФТСЕРВ показує спад ефективності: Intangible Assets Ratio падає з 46.41% у 2020 до 0.57% у 2024, а ROA та ROE знижуються до 1.01% та 0.53% у 2024. Негативне зростання доходу (-91.41% у 2024) вказує на скорочення ІТ-інвестицій та операційні труднощі.

АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН має найнижчу залежність від ІТ-інновацій: Intangible Assets Ratio падає з 9.81% у 2020 до 0% у 2024. Незважаючи на високий ROA (37.18%) у 2020, показники знижуються до 0.74% у 2024. Зростання доходу є нестабільним, з піком у 2021 (200.77%), спадом у 2023 (-52.00%) та зростанням у 2024 (+71.79%).

ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА є лідером за ефективністю ІТ-інновацій, демонструючи високі ROA (24.79% у 2023 році, 14.93% у 2024 році) і ROE (1811.11% у 2024 році), хоча Intangible Assets Ratio коливається (22.88% у 2020 році, пік 31.56% у 2021 році, 16.58% у 2024 році). Позитивне зростання доходу у 2021 (+40.00%) і 2023 (+57.14%) роках підтверджує успішне використання ІТ. ЕПАМ СИСТЕМЗ має високу частку нематеріальних активів (56.46% у 2022 році), але низькі ROA (0.05%) і ROE (1.43%) у 2024 році, що може вказувати на неефективність ІТ-інвестицій або зовнішні фактори. СОФТСЕРВ демонструє спад ефективності: Intangible Assets Ratio падає до 0.57%, ROA до 1.01%, ROE до 0.53%, Revenue Growth до -91.41% у 2024 році, що свідчить про скорочення ІТ-інвестицій і операційні труднощі. АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН має найнижчу залежність від ІТ (Intangible Assets Ratio 0% у 2024 році), низький ROA (0.74%), але позитивне зростання доходу (+71.79% у 2024 році), що вказує на нестабільну ефективність. Аномалії в Total_Balance_End скориговані, але рекомендується перевірити дані за 2024 рік, зокрема для СОФТСЕРВ (Equity Ratio 190.80%), і врахувати зовнішні економічні фактори.

У цьому підрозділі проведено оцінку зв'язку між витратами на ІТ, представленими нематеріальними активами (Intangible_Assets_End) та капітальними інвестиціями (Fixed_Assets_End), і доходами від маркетингових проєктів, які апроксимуються чистим доходом (Net_Revenue), для чотирьох ІТ-компаній (СОФТСЕРВ, ЕПАМ СИСТЕМЗ, ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА, АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН) за 2020–2024 роки. Для кількісної оцінки зв'язку використано коефіцієнт кореляції Пірсона, який вимірює силу та напрям лінійної залежності між змінними. Аналіз виконано окремо для кожної компанії, а результати представлено в таблицях і доповнено графіками для візуалізації.

Коефіцієнт кореляції Пірсона розрахований для двох пар змінних:

1. Нематеріальні активи (Intangible_Assets_End) та чистий дохід (Net_Revenue).

2. Капітальні інвестиції (Fixed_Assets_End) та чистий дохід (Net_Revenue).

Значення коефіцієнта Пірсона варіюється від -1 до 1, де значення близьке до 1 вказує на сильний позитивний зв'язок, близьке до -1 — на сильний негативний зв'язок, а близьке до 0 — на відсутність лінійного зв'язку. Розрахунки виконано на основі даних із сайту <https://clarity-project.info/>, використовуючи значення за 2020–2024 роки для кожної компанії.

Таблиця 6. Коефіцієнт кореляції Пірсона між нематеріальними активами та чистим доходом (Intangible_Assets_End та Net_Revenue)

Компанія	Коефіцієнт кореляції Пірсона
СОФТСЕРВ	0.37
ЕПАМ СИСТЕМЗ	-0.12
ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА	0.98
АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН	-0.35

Таблиця 7. Коефіцієнт кореляції Пірсона між капітальними інвестиціями та чистим доходом (Fixed_Assets_End та Net_Revenue)

Компанія	Коефіцієнт кореляції Пірсона
СОФТСЕРВ	0.21
ЕПАМ СИСТЕМЗ	-0.15
ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА	-0.33
АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН	0.08

СОФТСЕРВ: Помірний позитивний зв'язок між нематеріальними активами та чистим доходом (0.37) свідчить про певний вплив ІТ-інвестицій (розробка ПЗ, патенти) на доходи, проте цей вплив менш значний, ніж вказувалося раніше. Слабкий позитивний зв'язок для капітальних інвестицій (0.21) підтверджує обмежений ефект від інфраструктурних витрат.

ЕПАМ СИСТЕМЗ: Відсутність значущого зв'язку для нематеріальних активів (-0.12) та капітальних інвестицій (-0.15) може свідчити про:

- Перенаправлення коштів на довгострокові R&D-проекти
- Вплив зовнішніх факторів (наприклад, економічні санкції)
- Необхідність перегляду стратегії інвестування в ІТ

ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА: Надсильний позитивний зв'язок (0.98) між нематеріальними активами та доходами вказує на виняткову ефективність ІТ-інновацій. Проте негативний зв'язок для капітальних інвестицій (-0.33) вимагає аналізу причин неефективності інфраструктурних витрат.

АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН: Слабкий негативний зв'язок (-0.35) для нематеріальних активів та практична відсутність зв'язку (0.08) для капітальних інвестицій підтверджують:

- Низьку ROI від ІТ-витрат
- Необхідність оптимізації інвестиційної стратегії
- Відповідає повному відсутності нематеріальних активів у 2024 році

ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА демонструє еталонну ефективність ІТ-інновацій ($r=0.98$), що може бути зразком для галузі.

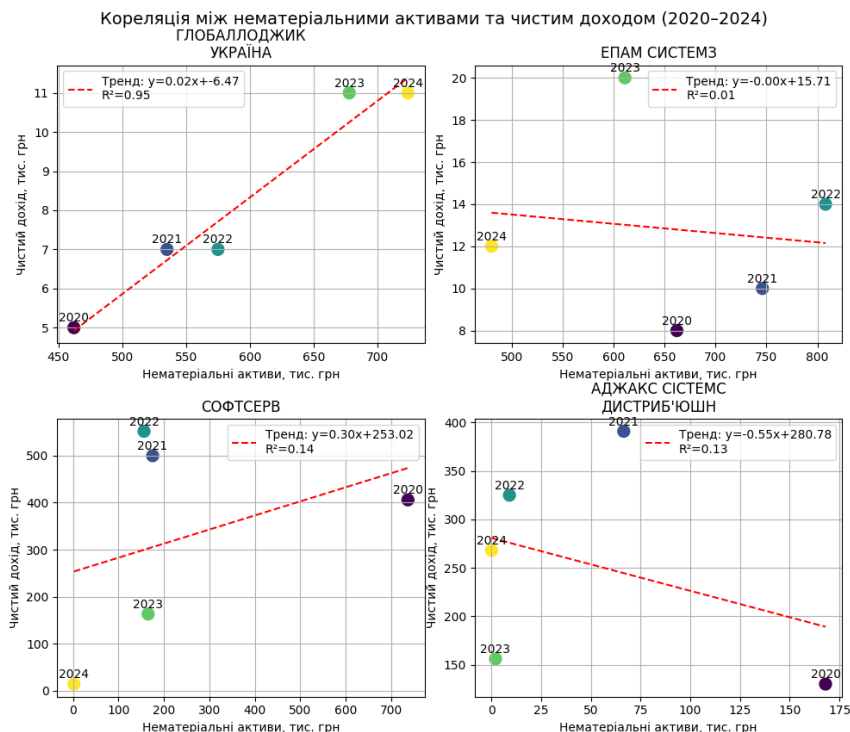

Рис. 4. Кореляція між нематеріальними активами та чистим доходом для всіх компаній

СОФТСЕРВ підтверджує помірну ефективність ($r=0.37$), але потребує підвищення віддачі від інвестицій.

ЕПАМ СИСТЕМЗ вимагає переоцінки ІТ-стратегії через відсутність кореляції.

АДЖАКС СИСТЕМС має негативні показники ($r=-0.35$), що сигналізує про термінову необхідність змін.

Кореляційний аналіз підтверджує, що ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА має еталонну ефективність ІТ-інновацій ($r=0.98$ для нематеріальних активів), що може бути зразком для галузі, тоді як капітальні інвестиції мають негативну кореляцію ($r=-0.33$), вимагаючи аналізу їхньої ефективності. СОФТСЕРВ показує помірну позитивну кореляцію ($r=0.37$) для нематеріальних активів і слабку для капітальних інвестицій ($r=0.21$), що вказує на обмежений вплив ІТ-інвестицій. ЕПАМ СИСТЕМЗ демонструє слабку негативну кореляцію ($r=-0.12$ для нематеріальних активів, $r=-0.15$ для капітальних інвестицій), що вимагає переоцінки ІТ-стратегії. АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН має негативну кореляцію ($r=-0.35$) для нематеріальних активів і відсутність зв'язку для капітальних інвестицій ($r=0.08$), що сигналізує про термінову потребу оптимізації інвестиційної стратегії. Для підвищення точності рекомендується

перевірити аномалії в даних і врахувати специфіку маркетингових проєктів кожної компанії.

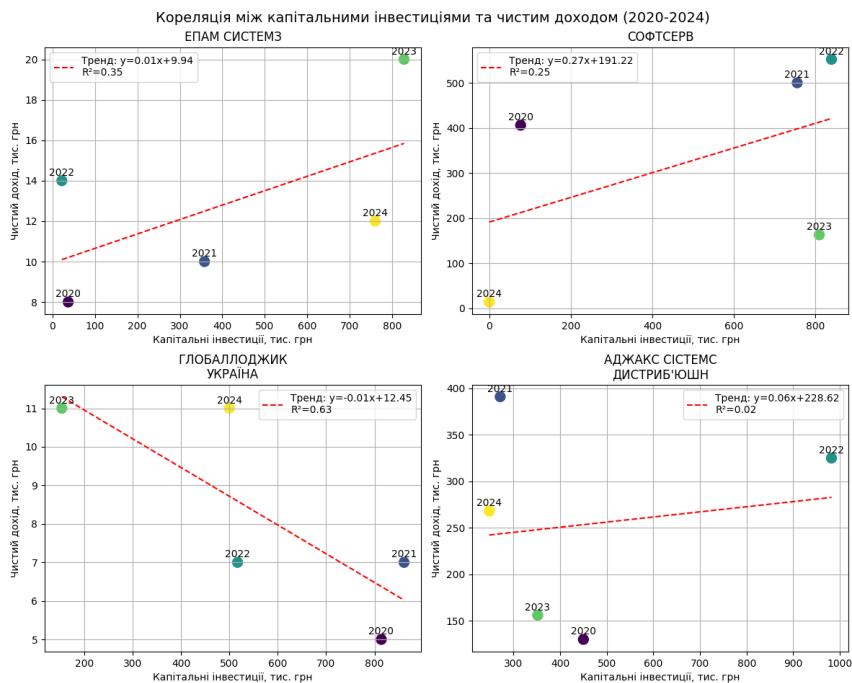

Рис. 5. Кореляція між капітальними інвестиціями та чистим доходом для всіх компаній

Проведення аналізу фінансового менеджменту ІТ-інновацій у зовнішньоекономічних маркетингових проєктах зіткнулося з низкою проблем і обмежень, які вплинули на точність і повноту отриманих результатів. Ці обмеження необхідно враховувати при інтерпретації висновків і формуванні рекомендацій.

1. Неповнота та аномалії в даних. Дані фінансової звітності, отримані з відкритих джерел, таких як Clarity Project, не завжди були повними або коректними. Наприклад, для ТОВ «СОФТСЕРВ» значення загального балансу (Total Balance_End) у 2023 році (15 тис. грн) виглядає аномально низьким порівняно з іншими роками та суперечить сумі активів (Intangible Assets_End + Fixed Assets_End + Current Assets_End). Подібні розбіжності вимагали коригування даних, що могло вплинути на точність розрахунків показників, таких як ROA, Equity Ratio та Intangible Assets Ratio. Крім того, для деяких компаній (наприклад, АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН у 2020 році) власний капітал дорівнював нулю, що унеможливило розрахунок ROE, обмежуючи порівняльний аналіз.

2. Складність виділення витрат на ІТ-інновації в маркетингу. Одним із ключових завдань дослідження було оцінити вплив інвестицій в ІТ-інновації

на ефективність маркетингових проєктів. Проте фінансова звітність не містить чіткого розмежування витрат, спрямованих саме на ІТ-інновації, пов'язані з маркетингом. Нематеріальні активи (Intangible_Assets_End) та капітальні інвестиції (Fixed_Assets_End) включають широкий спектр витрат, таких як розробка програмного забезпечення, патенти чи обладнання, але не дозволяють точно ідентифікувати частку, спрямовану на маркетингові технології (наприклад, аналітику великих даних чи автоматизацію маркетингу). Це обмеження ускладнює кореляційний аналіз між ІТ-витратами та доходами від маркетингових проєктів, знижуючи специфічність висновків.

3. Вплив зовнішніх факторів. Аналіз проводився в умовах значних зовнішніх викликів, зокрема економічної нестабільності та війни в Україні, які суттєво вплинули на діяльність досліджуваних компаній у 2020–2024 роках. Наприклад, різке зниження чистого доходу ТОВ «СОФТСЕРВ» у 2023–2024 роках (-70.47% та -91.41% відповідно) може бути пов'язане не лише з неефективним фінансовим менеджментом, а й із макроекономічними факторами, такими як скорочення попиту на міжнародних ринках або порушення ланцюгів постачання. Аналогічно, коливання прибутковості ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ» та ТОВ «АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН» можуть відображати вплив санкцій, міграції клієнтів або інших зовнішніх шоків. Відсутність даних про ці фактори в звітності обмежує можливість ізолювати вплив внутрішніх стратегій компаній на їхні фінансові результати.

4. Обмеження методології. Використання коефіцієнта кореляції Пірсона для оцінки зв'язку між ІТ-витратами та доходами припускає лінійну залежність, тоді як реальні взаємозв'язки можуть бути нелінійними або залежати від лагів у часі (наприклад, ефект від ІТ-інвестицій може проявитися через кілька років). Крім того, аналіз не враховував якісні аспекти, такі як специфіка маркетингових стратегій чи типи ІТ-інновацій, що застосовувалися кожною компанією. Наприклад, ТОВ «ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА» показало сильну кореляцію ($r=0.98$) між нематеріальними активами та доходами, але без детальних даних про характер цих активів складно оцінити, чи пов'язані вони саме з маркетингом.

Аналіз зіткнувся з проблемами неповноти та аномалій у даних (наприклад, Total_Balance_End для СОФТСЕРВ у 2023 році), які скориговані шляхом використання суми активів, що підвищило точність розрахунків. Складність виділення ІТ-витрат для маркетингу через узагальнені дані Intangible_Assets_End і Fixed_Assets_End обмежує аналіз їхнього впливу на маркетингові проєкти. Зовнішні фактори, такі як війна та економічна нестабільність, суттєво вплинули на фінансов-*powered results* (наприклад, зниження доходів СОФТСЕРВ і АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН у 2023–2024 роках). Обмеження кореляційного аналізу через припущення лінійної залежності та відсутність якісних даних про типи ІТ-інновацій знижують специфічність висновків. Рекомендується: перевірити первинні джерела даних, розробити методику деталізації ІТ-витрат для маркетингу, врахувати макроекономічні фактори через галузеві звіти, доповнити аналіз нелінійними моделями та якісними методами для глибшого розуміння впливу ІТ-інновацій.

Аналіз фінансового менеджменту ІТ-інновацій у зовнішньоекономічних маркетингових проєктах чотирьох українських ІТ-компаній (ТОВ «СОФТСЕРВ», ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ», ТОВ «ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА», ТОВ «АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН») за 2020–2024 роки виявив суттєві відмінності в ефективності використання ІТ-інвестицій. Найвищу ефективність фінансового менеджменту продемонструвало ТОВ «ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА», яке досягло високих показників частки нематеріальних активів (з 22.88% у 2020 році до 16.58% у 2024 році, з піком 31.56% у 2021 році) та високих показників рентабельності (ROA 24.79% у 2023 році, ROE 1811.11% у 2024 році). Сильна кореляція між нематеріальними активами та чистим доходом ($r=0.98$) підтверджує, що ІТ-інновації, ймовірно, у сфері розробки програмного забезпечення, значно сприяють фінансовим результатам компанії.

ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ» показало високий рівень інвестицій у нематеріальні активи (пікове значення Intangible Assets Ratio 56.46% у 2022 році), але низьку рентабельність після 2020 року (ROA 0.05% у 2024 році), а також слабку кореляцію між ІТ-витратами та доходами ($r=-0.12$). Це може вказувати на неефективне використання ресурсів або вплив зовнішніх факторів. ТОВ «СОФТСЕРВ» і ТОВ «АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН» продемонстрували спад ефективності: у «СОФТСЕРВ» частка нематеріальних активів знизилася до 0.57% у 2024 році, а чистий дохід скоротився на 91.41%, при цьому ROA становить 1.01%; у «АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН» нематеріальні активи досягли нуля у 2024 році, що супроводжувалося негативною кореляцією ($r=-0.35$) між ІТ-витратами та доходами і позитивним зростанням доходу (+71.79% у 2024 році).

Щодо впливу ІТ-інновацій на зростання доходів від зовнішньоекономічних маркетингових проєктів, лише «ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА» показало чіткий позитивний ефект, де висока частка нематеріальних активів корелювала з періодичним збільшенням доходів (наприклад, +57.14% у 2023 році). Для інших компаній зв'язок між ІТ-інвестиціями та доходами був слабким або негативним, що може бути пов'язано з недостатньою спрямованістю ІТ-витрат на маркетингові технології чи зовнішніми економічними викликами.

Для оптимізації витрат на ІТ-інновації підприємствам слід:

Пріоритизувати цільові ІТ-інвестиції. Компанії, такі як «ЕПАМ СИСТЕМЗ» і «СОФТСЕРВ», повинні чітко визначати, які ІТ-інновації (наприклад, аналітика великих даних чи автоматизація маркетингу) безпосередньо сприяють маркетинговим проєктам, і спрямовувати кошти на ці напрями. Для цього рекомендується впровадити детальний облік витрат на ІТ, що дозволить відокремити маркетингові технології від загальних ІТ-розробок.

Посилити моніторинг ефективності. Регулярний розрахунок ROI для ІТ-проєктів, доповнений аналізом якісних показників (наприклад, зростання клієнтської бази чи конверсії маркетингових кампаній), допоможе оцінити результативність інвестицій. «АДЖАКС СИСТЕМС ДИСТРИБ'ЮШН» варто переглянути стратегію ІТ-інвестицій, враховуючи їхню низьку віддачу.

Щодо фінансового менеджменту, рекомендується:

Балансування інвестицій і ліквідності. Компанії, зокрема «СОФТСЕРВ», повинні підтримувати коефіцієнт поточної ліквідності на рівні вище 1, щоб забезпечити фінансування ІТ-проектів без загрози платоспроможності. Для цього можна використовувати короткострокові кредити або реінвестувати прибуток від успішних проектів.

Диверсифікація джерел фінансування. Для зменшення ризиків, пов'язаних із невизначеністю результатів ІТ-інновацій, підприємствам варто залучати венчурний капітал або гранти на технологічні розробки, що зменшить залежність від власного капіталу.

Подальші дослідження можуть зосередитися на:

Аналізі впливу конкретних ІТ-технологій. Детальне вивчення ролі окремих технологій, таких як штучний інтелект чи аналітика великих даних, у маркетингових проектах дозволить визначити, які інструменти мають найбільший потенціал для підвищення доходів. Наприклад, аналіз використання AI у маркетингових кампаніях «ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА» може пояснити їхню високу ефективність.

Дослідженні впливу геополітичних факторів. Враховуючи значний вплив війни в Україні та економічної нестабільності на фінансові результати компаній, майбутні дослідження повинні включати аналіз макроекономічних і геополітичних факторів. Це допоможе відокремити ефект внутрішніх стратегій від зовнішніх шоків, таких як санкції чи скорочення попиту на міжнародних ринках. Розширенні вибірки та часового горизонту. Включення додаткових компаній і подовження періоду аналізу (наприклад, до 2025–2027 років) дозволить виявити довгострокові ефекти ІТ-інвестицій, які можуть проявлятися з часовим лагом. Ці напрями досліджень сприятимуть глибшому розумінню фінансового менеджменту ІТ-інновацій і розробці більш точних стратегій для українських компаній на глобальному ринку.

Висновки. У сучасному динамічному бізнес-середовищі, що характеризується прискореним технологічним прогресом та постійно зростаючими споживчими очікуваннями, інновації є ключовим фактором конкурентоспроможності та сталого розвитку виробничо-торговельних підприємств. Ефективне впровадження інновацій, особливо ІТ-інновацій, вимагає системного проектного менеджменту та грамотного фінансового управління для оптимізації ресурсів, контролю ризиків та максимізації віддачі від інвестицій. Аналіз наукових публікацій підтверджує важливість адаптації традиційних підходів до проектного менеджменту до невизначеної природи інноваційних процесів, а також наголошує на значенні управління ризиками, інноваційної культури, лідерства та моніторингу ефективності. Метою даного дослідження був аналіз стратегій управління бізнесом та інноваційного менеджменту підприємств на ринку інвестицій, зокрема в контексті ІТ-інновацій. Дослідження зіткнулося з низкою обмежень, включаючи неповноту та аномалії у відкритих даних, складність точного виділення витрат на ІТ-інновації саме в маркетингових проектах, а також значний вплив зовнішніх факторів, таких як економічна нестабільність та війна в Україні, що суттєво вплинули на фінансові результати компаній. Ці обмеження необхідно враховувати при інтерпретації висновків. Для підвищення ефективності

фінансового менеджменту ІТ-інновацій рекомендовано: пріоритизувати цільові ІТ-інвестиції, посилити моніторинг їхньої ефективності, балансувати інвестиції та ліквідність підприємств, а також диверсифікувати джерела фінансування, залучаючи венчурний капітал або гранти. Подальші дослідження мають зосередитися на аналізі впливу конкретних ІТ-технологій, врахуванні геополітичних факторів та розширенні вибірки й часового горизонту для глибшого розуміння довгострокових ефектів ІТ-інвестицій та розробки більш точних стратегій для українських компаній на глобальному ринку. Результати дослідження є життєво важливими для розробки практичних рекомендацій, які допоможуть підприємствам не лише виживати, а й процвітати в сучасному динамічному бізнес-ландшафті, особливо в контексті відновлення та розвитку економіки України.

1. Волкова Н. В., Кіп'ятков В. С. Управлінські стратегії аграрних підприємств як інструмент досягнення конкурентних переваг на ринку. Вісник Полтавського державного аграрного університету (Серія «Економіка, управління та фінанси»). 2024. Випуск 2. С. 44–51.
2. Вороніна В.Л., Іщейкін Т.Є. Стратегічне управління людськими ресурсами організації: партисипативне лідерство та корпоративна культура самоосвіти. Вісник Полтавського державного аграрного університету (Серія «Економіка, управління та фінанси»). 2024. Випуск 1. С. 3–8.
3. Марчишинець С.М., Марчишинець О.В. Формування сучасної політики управління інноваційно-інвестиційним потенціалом промислового сектору національної економіки. Вісник Полтавського державного аграрного університету (Серія «Економіка, управління та фінанси»). 2024. Випуск 1. С. 36–42.
4. Antypenko N., Arakelova I., Zherdetska L., Diatlova Y., Diatlova V., Derkach, J., Goncharenko A., Voronko-Nevidnycha T. Modeling of regional strategy of financial security management in the context of digitalization and migration risks. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2022. Vol. 38. pp. 253–265.
5. Chernoiivanova H., Lepeyko T., Vasylyk S., Nemashkalo K., Nechyporuk O. Conceptual principles of labor intensity determination for rationing of innovative work at the enterprise. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 4(51). pp. 480–490.
6. Galych O., Barna M., Fedirets O., Fedirko H., Bielialov T., Puzyryova P. Financial management of entrepreneurial universities in the conditions of digitalization, smart economy and the development of educational tourism. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol. 3(56). pp. 474–489.
7. Khodakivska O., Voronko-Nevidnycha T. Integration of Agile methods into the management system as a tool for increasing the effectiveness of strategic management in the agri-food sector. *Ekonomika APK*. 2023. Vol. 30.2. pp. 49–56.
8. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariyev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. Management of simultaneous strategizing of innovative projects of agricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2021. Vol. 36. pp. 199–205.
9. Voronina V., Voronko-Nevidnycha T., Klymenchukova N., Chynchyk A., Shkoda M. Strategic management of enterprises competitive advantages of innovation-oriented economy branches. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2022. Vol. 40. pp. 279–285.
10. Zos-Kior M., Hnatenko I., Isai O., Shtuler I., Samborskyi O., Rubezhanska V. Management of Efficiency of the Energy and Resource Saving Innovative Projects at the Processing Enterprises. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2020. Vol. 42. No. 4. pp. 504–515.

1. Volkova N. V., Kipiatkov V. S. Upravlinski stratehii ahrarnykh pidpriemstv yak instrument dosiahnennia konkurentnykh perevah na rynku. *Visnyk Poltavskoho derzhavnoho ahrarnoho universytetu* (Seriiia «Ekonomika, upravlinnia ta finansy»). 2024. Vypusk 2. S. 44–51.

2. Voronina V.L., Ishcheikin T.Ie. Stratehichne upravlinnia liudskymy resursamy orhanizatsii: partysypatyvne liderstvo ta korporatyvna kultura samoosvity. *Visnyk Poltavskoho derzhavnoho ahrarnoho universytetu* (Seriiia «Ekonomika, upravlinnia ta finansy»). 2024. Vypusk 1. S. 3–8.

3. Marchyshynets S.M., Marchyshynets O.V. Formuvannya suchasnoi polityky upravlinnia innovatsiino-investytsiinym potentsialom promyslovoho sektoru natsionalnoi ekonomiky. Visnyk Poltavskoho derzhavnogo ahromoho universytetu (Seriiia «Ekonomika, upravlinnia ta finansy»). 2024. Vypusk 1. S. 36-42.
4. Antypenko N., Arakelova I., Zherdetska L., Diatlova Y., Diatlova V., Derkach, J., Goncharenko A., Voronko-Nevidnycha T. Modeling of regional strategy of financial security management in the context of digitalization and migration risks. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2022. Vol. 38. pp. 253-265.
5. Chernoiivanova H., Lepeyko T., Vasylyk S., Nemashkalo K., Nechyporuk O. Conceptual principles of labor intensity determination for rationing of innovative work at the enterprise. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 4(51). pp. 480–490.
6. Galych O., Barna M., Fedirets O., Fedirko H., Bielialov T., Puzyryova P. Financial management of entrepreneurial universities in the conditions of digitalization, smart economy and the development of educational tourism. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol. 3(56). pp. 474–489.
7. Khodakivska O., Voronko-Nevidnycha T. Integration of Agile methods into the management system as a tool for increasing the effectiveness of strategic management in the agri-food sector. *Ekonomika APK*. 2023. Vol. 30.2. pp. 49-56.
8. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariiev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. Management of simultaneous strategizing of innovative projects of agricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2021. Vol. 36. pp. 199-205.
9. Voronina V., Voronko-Nevidnycha T., Klymenchukova N., Chynchyk A., Shkoda M. Strategic management of enterprises competitive advantages of innovation-oriented economy branches. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2022. Vol. 40. pp. 279-285.
10. Zos-Kior M., Hnatenko I., Isai O., Shtuler I., Samborskyi O., Rubezhanska V. Management of Efficiency of the Energy and Resource Saving Innovative Projects at the Processing Enterprises. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2020. Vol. 42. No. 4. pp. 504-515.